

Informatienota opvang statushouders

April 2016, gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

Inleiding

In deze derde informatiebrief wordt u op de hoogte gebracht over de voortgang van de huisvesting van statushouders. De vorige informatiebrevens dateren van september 2015 en januari 2016.

Stand van zaken landelijk

Er wordt door gemeenten hard gewerkt aan de uitwerking van de afspraken uit het Bestuursakkoord. Maar de urgentie is nog steeds aanwezig. Dit maakt het noodzakelijk dat er een versnelling komt in de huisvesting van vergunninghouders door gemeenten en knelpunten en belemmeringen moeten worden opgelost. Verwacht wordt dat in het voorjaar er wederom een verhoging te zien zal zijn in het aantal vluchtelingen dat in Nederland asiel aanvraagt. Door de achterstanden in de planning van de realisatie van de opvang en huisvestingsopgaven wordt de kans groter dat er een beroep moet worden gedaan op het noodscenario.

Het Kabinet heeft op 6 april tijdens een bestuurlijk overleg gemeenten opgeroepen om zich extra in te spannen om voldoende plekken te realiseren. In de ledenbrief van de VNG (14 april 2016) worden gemeenten geïnformeerd over de inzet van de VNG om tot afspraken te komen met het Kabinet, in aanvulling op het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom.

Voor wat betreft de inzet voor het uitwerkingsakkoord staan de volgende punten centraal:

1. Behoud van veiligheid en het versterken en bevorderen van draagvlak onder de bevolking.
2. Het inhalen van achterstanden ter vergroting van de kans tot volledige participatie en zelfredzaamheid en ter voorkoming van hoge maatschappelijke kosten in de toekomst. Hiervoor is een extra inzet nodig op onderwijs, werk, integratie en gezondheid.
3. Aanvullende afspraken om knelpunten en belemmeringen bij de huisvesting en opvang van statushouders op te lossen.

Haarlemmerliede en Spaarnwoude

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft eerder besloten haar taak te vervullen in het huisvesten en opvangen van statushouders. Het realiseren van de taakstelling staat voorop, maar indien mogelijk wil ze een extra bijdrage leveren. Al eerder is in de commissie het voorstel besproken voor de bouw van woningen voor statushouders in de huidige woningbouwplannen besproken. Meest haalbare locatie is het sectorpark in Halfweg (12 units) en het bestaande gebouw van openbare werken (vier – zes woonunits).

De commissie kwam tot de conclusie dat op de korte termijn op het sectorpark semipermanente woningen voor maximaal tien jaar neergezet kunnen worden. Ze heeft het college de opdracht gegeven om in Spaarndam op zoek te gaan extra locaties voor noodwoningen.

Reguliere huisvesting

Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft in 2015 via reguliere huisvesting twee extra statushouders geplaatst boven op de taakstelling. Het eindsaldo van 2015 voor Haarlemmerliede en Spaarnwoude bedroeg daarmee -2. Voor de eerste helft van 2016 is de taakstelling 7, wat resulteert in een netto taakstelling van 5. Inmiddels zijn vier personen gekoppeld aan onze gemeente. Tot op heden is er nog geen huisvesting gevonden. Alle vier hebben ook een verzoek voor gezinshereniging ingediend. Door landelijk beleid is de termijn voor gezinshereniging verlengd, waardoor het langer duurt voordat een gezin kan overkomen. Voor de huisvesting betekent dit een extra opgave, omdat er eerst eenpersoonshuisvesting gevonden moet worden. In onze gemeente komen voornamelijk eengezinswoningen beschikbaar. Deze zijn niet passend voor een persoon alleen.

Onderzoek tijdelijke huisvesting

Semipermanente huisvesting

De afgelopen periode is gezocht naar extra locaties voor huisvesting van statushouders. Het semipermanent huisvesten van statushouders is een lastige opgave. Om het rendabel uit te voeren moeten de tijdelijke woningen minimaal 10-15 jaar staan. Voor het beheer is een minimaal aantal van 12 woningen gewenst. Daarbij moeten de nutsvoorzieningen aanwezig zijn en de grond om niet beschikbaar gesteld worden. Indien er extra kosten zijn voor grondwerkzaamheden of huur van de grond, resulteert dit als snel in een langere termijn (15-20 jaar) om rendabel te zijn of extra kosten voor de gemeente. Ook moet een woningcorporatie of andere investeerder bereid zijn de tijdelijke woningen te plaatsen en beheren.

In Halfweg zijn drie locaties in beeld, waaronder het sectorpark (zoals eerder gecommuniceerd), in Spaarndam is 1 kleinere locatie in beeld. Tot op heden is de woningcorporatie Ymere niet bereid gevonden om semipermanente woningen te realiseren in Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Ook andere corporaties zijn terughoudend en andere investeerders zijn (nog) niet gevonden.

Transformatie

Bij transformatie gaat het om het transformeren van leegstaande kantoorpanden, rijksgebouwen die geschikt gemaakt worden voor huisvesting. Via de GVA-regeling (Gemeentelijke Versnellingsarrangement) kunnen in deze panden wachtkamerhuisvesting gerealiseerd worden waarbij statushouders tot maximaal 2 jaar gehuisvest worden. Maar de leegstaande panden kunnen ook definitief getransformeerd worden naar woningen. In Haarlemmerliede en Spaarnwoude zijn geen panden aanwezig die hiervoor geschikt zijn.

Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen - Jade

Voor de opvang van Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen (AMV) zijn in Nederland diverse partijen gecontracteerd door de rijksoverheid. Het Nidos is als equivalent van de COA verantwoordelijk en regelt o.a. de voogdij. Eén van de landelijk gecontracteerde partijen die de opvang en ondersteuning verzorgt is Jade. Jade is voornamelijk actief in noordoost

Nederland en Noord-Holland. Haarlemmerliede en Spaarnwoude is met Jade het gesprek aangegaan over de opvang van 12-16 jongeren in een semipermanente huisvesting.

De opvang van AMV kent drie vormen:

- 13-16 (18) jaar Kinderwoongroep (KWG) 12-16 jongeren met 24 uur begeleiding per dag
- 16-18 jaar Kleine wooneenheid (KWE) 4-6 jongeren met 18 uur begeleiding per week.
- 18+ Zelfstandig (met minimale begeleiding door bijvoorbeeld vluchtelingenwerk).

Idealiter is er een combinatie van alle drie vormen in een gemeente beschikbaar, zodat doorstroming mogelijk is.

Huisvesting AMV

Per 1 januari is de opvang van AMV aangepast. De gehuisveste AMV tellen mee voor de taakstelling. Gemeenten zijn wel verantwoordelijk voor vervolghuisvesting als de AMV 18 jaar worden. Vorig jaar werd nog uitgegaan dat 18+ers teruggingen naar een AZC. Sinds 1 januari is de gemeente en de aanwezige corporatie(s) verantwoordelijk voor de huisvesting.

Uit de ervaring van het Nidos blijkt dat groep jongeren geen extra Jeugdzorg nodig heeft in vergelijking met andere jongeren in dezelfde leeftijdsklasse. Mede omdat ze al begeleiding krijgen vanuit Jade. Mocht een beroep op de gecontracteerde jeugdzorg nodig zijn dan zijn de kosten voor rekening van de gemeente.

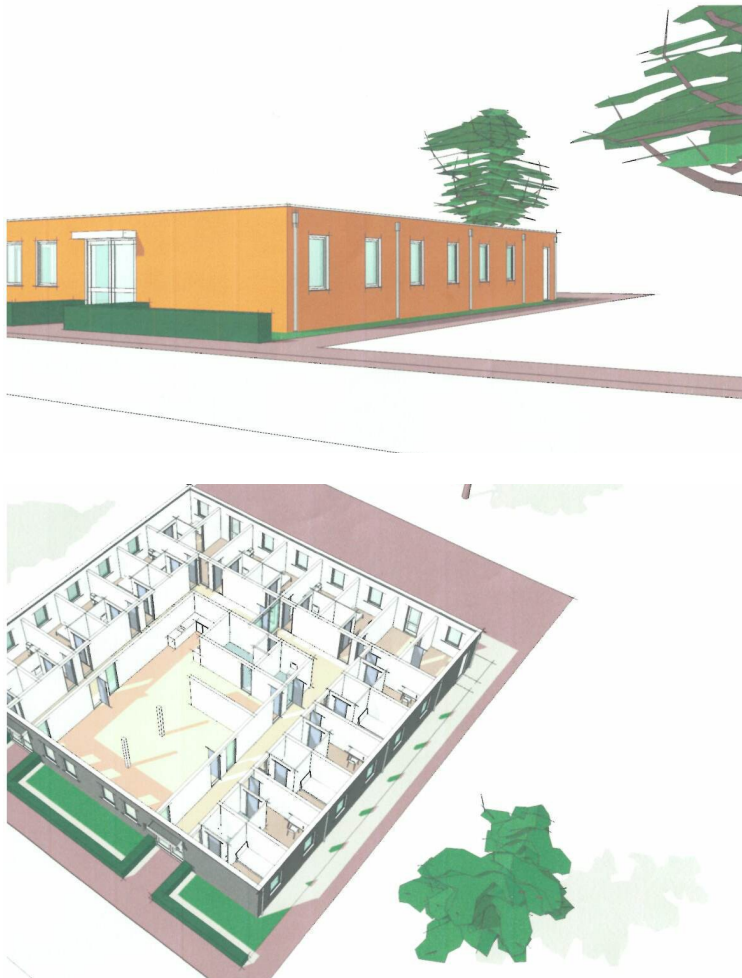
Ambtelijk is een bezoek gebracht aan de locatie die onlangs is gestart in Zaanstad (in een bestaand pand). Hier werd duidelijk dat zeker in de opstartfase goed nagedacht moet worden over het moment dat de AMV de 18-jarige leeftijd bereiken. Er moet vanaf dat moment een zelfstandige woonruimte beschikbaar zijn. Ook is een minimale begeleiding gedurende het eerste jaar van zelfstandigheid wenselijk.

Sectorpark

Samen met Jade zijn verschillende locaties bestudeerd. Daaruit komt naar voren dat het sectorpark de meest haalbare locatie is, gelijk de eerder getrokken conclusie door de commissie. De grond is in eigendom bij de gemeente, er zijn goede OV-verbindingen in de buurt en de locatie is in de nabijheid van een woonwijk (normale wenselijke situatie). Tevens zijn er al gesprekken met omwonende gevoerd over de opvang van statushouders.

Op deze locatie zou vrij eenvoudig een groepseenheid geplaatst kunnen worden voor 12 \ 16 jongeren die 24 urenbegeleiding krijgen. Daarnaast is het mogelijk om enkele tijdelijke zelfstandige woonunits te realiseren waarbij de jongeren onder begeleiding kunnen wennen aan het zelfstandig wonen (eventueel in het kantoorpand). Indien technisch haalbaar kan een woonunit snel geplaatst worden (binnen 3 maanden). De opvang van Jade betreft een periode van maximaal 5 jaar.

Impressie

Wel moet rekening gehouden worden met de overige plannen voor het Sectorpark. Het plaatsen van woonunits voor statushouders kan invloed hebben op de verkoopprijs van de kavels. Voordeel van de plannen van Jade (jongeren 12-18 jaar) ten opzichte van de eerdere plannen is de periode van 5 jaar i.p.v. 10 jaar bij semipermanente huisvesting van volwassen statushouders.

Op dit moment wordt als alternatief voor het sectorpark onderzoek gedaan naar 2 andere locaties. Deze zijn in eigendom van Staatsbosbeheer en liggen minder centraal.

Sociaal programma

Naast het *huisvesten* van statushouders is een goede integratie in de lokale samenleving van groot belang. Dit geldt voor volwassen statushouders, meer zeker voor de jongeren (18 -). Het vinden van werk en dagbesteding, taalles en ontspanning zijn belangrijke onderdelen. Vluchtelingenwerk begeleidt ze daarbij. Door te participeren in sportverenigingen en jongerenorganisaties (Don Bosco) kunnen jongeren (AMV) goed integreren. Voor onderwijs moeten zij naar Haarlem (eventueel Amsterdam). Omdat velen de taal nog niet machtig zijn, wordt meestal gestart met een jaar internationale schakelklas (ISK). Dit wordt

aangeboden in Haarlem, maar de capaciteit is beperkt. Onderzocht kan worden of een leslocatie in Haarlemmerliede en Spaarnwoude gecreëerd kan worden (bijvoorbeeld op de woongroep of bij een basisschool) als er een vaste groep jongeren is die hier gebruik van gaat maken.

Financiën

Indien een statushouder gehuisvest wordt binnen de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude ontvangt de gemeente een bedrag van € 2.370 per statushouders voor begeleiding (in 2015 was dit €1.000 per statushouder). Dit bedrag wordt grotendeels via de IASZ overgemaakt aan vluchtelingenwerk, die de begeleiding uitvoert. Op dit moment is er van de vier grote gemeenten (G4) een brief verstuurd naar het reik dat dit bedrag onvoldoende is, om alle kosten te dekken.

Bij huisvesting op het sectorpark moet rekening gehouden worden met extra grondwerkkosten (aansluiting op riolering) van de locatie sectorpark. Schatting: € 5.000

Deelname aan een Internationale Taalklas (ITK) voor basisonderwijs, kost € 2.000 per kind per jaar. Dit geldt voor de kinderen bij de opvang van gezinnen. Tot op heden is rekening gehouden met 3 trajecten per jaar. Verwacht mag worden dat de vraag groter wordt. Voor de internationale Schakelklas (ISK) voor voortgezet onderwijs moet rekening gehouden worden met extra huisvestingskosten. Schatting € 20.000 per jaar

Om het traject te begeleiden is voldoende ambtelijke capaciteit nodig. Voor de reguliere opvang is hiermee rekening gehouden. Bij de keuze voor AMV moet rekening gehouden worden met extra capaciteit van 0,2 fte.

Aan de opvang van AMV via Jade zijn geen extra kosten verbonden voor begeleiding. Dit wordt gefinancierd uit de landelijke bijdrage die Jade ontvangt. Wel moet rekening gehouden worden met extra kosten jeugdzorg. Naast de reguliere zorg (CJG) moet bij de opvang van AMV wordt een extra vraag aan jeugdzorg (Trauma verwerking) verwacht. Uit ervaringen elders blijkt 10% een reëel percentage. Extra ondersteuning jeugdzorg 10% vd jongeren = 2 jongeren. Prijs per DBC: 241 €3.600,- Totaal schatting: € 7.500

Geadviseerd wordt extra eenmalige subsidies te verstrekken aan maatschappelijke organisaties voor het organiseren van maatschappelijke activiteiten die de integratie bevorderen. Denk aan een voetbaltoernooi, buurt bbq, taallessen, fietslessen, of deelname aan activiteiten van Don Bosco. Schatting: € 2.500 per jaar.

Overzicht kosten

- Maatschappelijke begeleiding vluchtelingenwerk € PM (budget neutraal, i.v.m. vergoeding rijk)
- Werk en scholing € PM (o.a. bijzondere bijstand)
- Kosten grondwerk sector park € 5.000 (budget sectorpark)
- Kosten onderwijs (ITK & ISK) € 20.000
- Kosten extra Jeugdzorg € 7.500
- Extra subsidie maatschappelijke organisaties € 2.500
- Extra Ambtelijke capaciteit € 22.000 (knelpuntenbudget)

Vervolg

Op basis van het haalbaarheidsonderzoek en de recente ontwikkelingen wordt onderstaande vervolg voorgesteld:

- door te gaan met het huisvesten van statushouders (gezinnen) in de reguliere sociale huurwoningen;
- van alle vrijkomende woningen gemiddeld 20% van de woningen te reserveren voor statushouders;
- met Jade een opvang van AMV te realiseren voor 12-16 jongeren;
- de locatie sectorpark als voorkeur locatie aan te wijzen;
- maatschappelijke organisaties vragen om deel te nemen aan een klankbordgroep om de integratie in de lokale samenleving goed te laten verlopen;
- bewoners actief te betrekken;
- voldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar te stellen om het proces te begeleiden;
- rekening te houden met € 30.000 aan extra benodigde financiële middelen.